

מה אפשר לעשות?

ה עסק מתפרק, הברגים מתרופפים. חלקים גדולים כבר חלו לתפקד. הכל חורק. בכל רגע עלולים הגלגלים להיעצר כליל.

אין זו עוד הרגשה סובייקטיבית. זהו מצב אובייקטיבי. הניבט מן הכותרות כי עמודי החדשות.

אלפים שובתים. רכבות נמצאים במצב מתמיד של שביתת-העבודה. מאות-אלפים נתונים במצב-ירוד של עריב-שביתת.

יש שביתות הפרצות כאילו בשל עניינים של מהיכך. ביגלל מילה אחת שאמר פלוני על ציבור-עובדים ("חובבי נים"), או ביגלל מעשה שעשו אלמוני ופלוני. נדמה כאילו ציבורים שלמים נמר צאים במצב כזה רוגו מתמיד. עד כי די בהדיפה הקטנה ביותר כדי לדחפם לחור סכסוכים מרים.

השביתות אינן מחדה. אין הן אלא הסימפטומים החיצוניים של מחלה חמורה. כמו החום בגופו של אדם חולה, צריכות השביתות לשמש אזכרה. אם לא תזכה הן מחלה בטיפול דחוף, יהיה הגוף נתון בסכנת-מוות.

אין טעם לחפש תרופות ישנות בארון התרופות. חלף הזמן לטיפולים שיטחיים, לגלולות-אספירין, לכוסות-רוח. המסק הישראלי עומד לפני התמוטטות. החברה הישראלית עלולה להתפרק. מה לעשות?

ה כדכונים והסוציולוגים יכולים מן הסתם, למלא כרכים עבים בניתוח המצב וסיבותיו. אולם די בדיאגנוזה הפי שוטה, שכל ברידעת יכול לקבוע אותה. המוני השכירים ממורמרים מפני שהי אינפלציה אוכלת את שכרם. הסיבות ל-אינפלציה הן מורכבות ומסובכות. אבל תוצאותיה ברורות ופשטות בתכלית: מי שחי משכר, נפגע.

אין עוד שבר הוגן ועבודה הוי גנת. אי-אפשר לכבד את העובדה, שאינה מקיימת את בעליה.

למצב אובייקטיבי זה נוספים שני גורמי מים סובייקטיביים, ההופכים את המרירות לזעם.

כל אדם עובד יודע כי שיכבה רחבה בארץ חיה בעושר ובאשר, למרות האני פלציה, ואולי גם תודות לאינפלציה. פרי שות-השחיתות הגדולות, המרתקות את תשומת-לב הציבור, הן רק קצה הקרחון, וכל אדם בארץ יודע זאת. עשרות מיליארדים מתגלגלים בארץ (ובחשבונות סו-דיים בשווייץ) ללא פיקוח ומסוי, כמו כדורי שלג הולכים וגדלים עם כל סיבוב. ידועה זו משגעת את האזרח ההגון, המתקשה לפרנס את מישי פחתו אחרי יוביעבודה מפרך. היא מעבירה את רוחו ומונעת ממנו מאמין-יתר.

זוהי העובדה השלילית. חשובה עוד יותר העדרה של עובדה חיובית. אין מנהיגות.

מ נהיגות בחברה דמוקרטית פירושה היכולת להציג לפני הציבור יעד דים גדולים, פשוטים ואמינים, בצורה שיתכבש את דמיונו, תרכוש את ליבו ותעורר את רצונו להגשימם.

זה לא נעשה עליידי אוסף של מליצות, אפילו כשהמליצות נכונות כשלעצמן. זה נעשה בדרך של רוגמה אישית, של מעשים אישיים ומופיי דיים, המעוררים כבוד ואמון.

כאשר הלך דויד בן-גוריון לגור בצריף במידבר — זה היה מעשה כזה. כאשר מסכן מנהיג את שילטונו במעשים דראסטיים, כאשר הוא מגלה העזת ונכונות לסכן את האינטרסים של מילפגתו בתחלואת מרחיקת-לכת המוכנות לציבור — הוא משנה את האווירה.

אך כאשר שוקע הכזה בבין שד התכתשויות בממשלה, כאשר נרי אה שדבר אינו מעניין עוד את

השליטים מולכד פירסומת אישית עלובה, כאשר הצמרת עצמה היא ביטוי של תרבות הפנטהאזים, כי אשר נוסעיימוניות-השרד מברי כרים השכם והערב על הצורך לי הרק את החגורה של הזזת — מי יאמין להם? למי איכפת מה הם אומרים?

ב מדינה נורמלית, כאשר פושטת ה תחושה שאין מנהיגות, עושים דבר פשוט: מחליפים את הממשלה. ישראל אינה מדינה נורמלית.

מניין תבוא הממשלה החדשה? בצמרת המערך אין תחליף ליצחק רבין. מי שמאמין כי שימשון פרס יכול לספק מנהיגות, אינו יודע מה הוא שח. מנהיגות גות אינה מוצר סינטי של יחסי-ציבור ותעולייפירסומת. מנהיגות היא המוצר הי אמיתי: אישיות, כנות, אמונה בלב, דוגי מה אישית.

ההנהגה הכלכלית החדשה צריכה להעי מיד לפני הציבור תוכנית, שתענה על השאלות הגדולות. היא צריכה להסביר לציבור מה היא רוצה להשיג: בלימת האינפלציה, הגברת כושר הייצור, צימת ציום הפער במאזן-התשלומים. צימצום הי פער החברתי.

היא צריכה להגיד לציבור כי נילוילב איך היא מתכוונת להי שיג זאת.

הציבור, כל ציבור, נענה לתביעות ומעלה קורבנות, אם הוא יודע מראש מה רוצים ממנו. איך מתכוונים לבצע את הדברים, מהו הקורבן הנדרש, לשם מה הוא דרוש, אילו יעדים רוצים להשיג, תוך כמה זמן.

הציבור צריך להשתכנע שהי תוכנית היא רצינית, שמנוי וגמור עם ההנהגה לבצע אותה.

הוא לא ישתכנע מטורייספרות ומסטא טיטיקות. יותר מדי רימו אותו בדיאגרי מות. הוא ישתכנע מדבריו של אדם המא- מין לעצמו. התובע מעצמו ומאחרים, הי מוכן לשמש דוגמה.

אנו משוכנעי לחלוטין כי העוכי דים במדינה מוכנים לעבוד יותר, וכי הם מוכנים להביא קורבנות במשך זמן מוגדר — בתנאי שיוי כיתו להם כי המאמץ יהיה כדאי וצורך.

מ כאן הפעיה השלישי: הכרות מילחמה טוטאלית על השחיתות והי טפילות.

מי שאינו מוכן לחסד את החון השחור, לשם קין ההתעשרות הי טפילות, לכא את החון המספפר, לשם קין רודי-החיותה של הפרוי מקציונים — אין טעם שיגיש תוכניות. חכד על כל מידה. הוא לא יצלח.

הציבור נחתן באינסטינקטים בריאים מאד. כמו ילד, הוא מרגיש די מהר כשי מרמים אותו, כשמנסים לפטור אותו במי ליצות ריקות. ההנהגה חדשה, אם תתפתה ללכת בדרך זו, תחסל את עצמה תוך חודש אחד. מנהיגותו של רבינוביץ מתה כאשר נתברר לכל כי הרפורמה היתה בלוף, וכי היא לא פגעה במאומה בחון השחור.

אין צורך בגאונות מיוחדת כדי לחסל את החון השחור. הדבר ניתן להיעשות תוך זמן קצר, בשורה של פעולות חוקיות. נכון, זוהי מהפכה חברתית. זוהי גם מהפכה פוליטית.

אך כדי נכונות דכר, כל שינוי במצב יהיה שינוי רעעה.

א מי מאמין כי יש עדיין בציבור הישראלי אוצרות אדירים שלא נוצלו מעולם.

אוצרות שד ריצון טוב, נכונות להביא קורבנות, כוח-עבודה, חדי וותייצורה, מרין, דינאמיות, תוי שיה ודימיון.

איני חושב שתכונות אלה הן נחלת שיכבה אחת, או מעמד אחד. אני מאמין כי יש בארץ בעלי-הון, יזמים, מנהלים המוכנים, לא פחות מאשר פועלים, להיעי נות לרוח לאומית חדשה, להוכיח את עצמם במיבצע גדול של הבראה. אני מאמין אפילו כי יש לא מעט אנשים, שהם כיום מראים, טפילים, ספסרים, שאינם מרי גישים בנחת בגידעון של שחיתות וניון, ושהיו גואלים את עצמם אילו נוצרה סביי במ אוירה אחת.

מה שנאמר כאן, בקווים כלליים, יכול היה להיות גם הצלה למיפלגת-העבודה — אילו היה למיפלגה זו הכוח להתאושש, להפנות עורף לעברה הקרוב, לפתוח דף חדש.

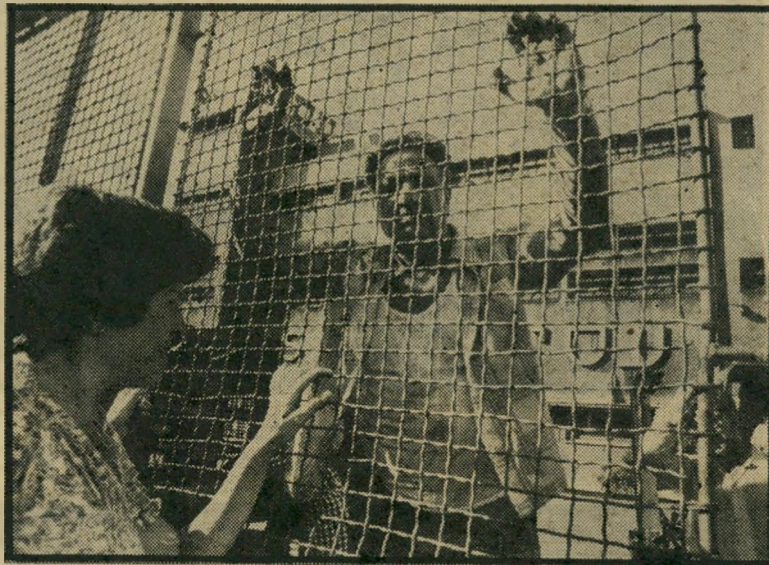
כד זה אפשרי — עדיין, אכד כי שעיחחוד צונחים הגרגורים בלי רף.

רבין הוא איש ההיגיון הקר. אין לו החושים, האינטואיציה, הי גישה הכלתייאמנעית, הדרושים כדי להקיב דימונים של המונים. כאיש צבע-הקבע, כשגריר בווינגטון, כראש-הממשלה, מעולם לא חי את החיים הגרילים של אורת הנאבק על פרנסת מישפחתו. גם כשהוא אומר דברים נכונים על נושא זה, אין הם חודרים ללב.

אכל יש לרבין מעדה אחת גדיי לה במצב זה: אין הוא שייך לי מנגנון המידעגת, אין הוא מזוהה עם הקבוצה המושחתת והמישחית תה, שהביאה את המדינה עד הלום.

הוא יכול, אם ירצה ואם יעז, לעמוד בראש תהליך-ההבראה. איך?

ה נה תוכנית-דרוגמה, לחתלתל מיבצע גדול של הצלה.

פועלים שובתים ב"עסיס": המכונה מתפרקת

פעיה ראשון: הקמת הנהגה כלכלית.

יש לסלק מייד, בצורה דראסטית, את כל ההנהגה הכלכלית הקיימת. היא נכשי לה במשימה העיקרית: לשכנע את הציר בור שהיא יודעת מה היא עושה, שהיא מסוגלת לרפא את המצב, שהיא כנה. ייתכן מאד שיהושע רבינוביץ הוא איש טוב וישר, ושהוא עושה כמיטב יכולתו. ייתכן אפילו שהוא עושה דברים טובים. אבל אין אדם במדינה הואה בו מנהיג, המאמין שהוא מסוגל לבצע את המהפכה הדרושה, להציב יעדים מלהבים, לתת דוגמה, לעורר ניצוצות בלב הציבור. איני מתכוון להציע שמות. המועמדים המתאימים אינם רבים, ושמותיהם ידועים.

דרוש מנהיג כלכדי — לא צאר, דא דיקטטור לא פנחס ספיר חדש, אלא איש שיוכל לגייס את הרצון הטוב של הציבור הרחב, שיוקבל אשראי לפחות לשנה אחת, שד ניסיון שיוכל לתכנע קורבנות, שיאמינו לכישרונו, לוישרו, לחושי הצדק שנו. אם תרצו: הערכים שלו.

לאיש כזה צריכה הממשלה לתת יפוי כוח לשנה, לאפשר לו לאייש מחדש את כל עמדות-המפתח במשק, לתת לו מעמד של רבישר או שר-על, כדי שיוכל להניחות את השרים הכלכליים האחרים. זהו מינימיום.

ס עיה שני: תוכנית כלכלית ברורה, גלויה, אמיה.

הליכוד?

די להיפ מבט מיציע הכנסת לעבר סיעת-הענק הזאת, כדי להתיאש. הרמה היא פחות מבינונית. המסור וחוש-האחר ריות התגלו בפרשת קרן תלחי. ומבי חינת האידיאולוגיה, יש שם מירקחת בלי תירלוונטית, שבושלה עליידי זאב ז'בו טינסקי לפני שני דורות לצורכי השעה של תנועת-ימין קטנה, ובמצואות של היום: בהסתדרות — דמגוגיה רדיקלית, בכני סת — שירות לשיכבה החברתית הספיי לית והאנטי-לאומית ביותר במדינה. תנועות-רפורמה ספונטניות, מקרב הי ציבור? במרכז ובימין מסתובבות קבוצות המאהבות בעצמן, המשחקות במישחקי מלים, מין מסיבות-לילי-שבת שהפכו תנועות פוליטיות. בשמאל מסתובבות קבוצות אחרות, המגלגלות סיסמות מאובקות של מארכסיזם-בגרוש מלפני ארבעה דורות. אין תרופות-פאטנט. תהליך-ההבראה, לי פחות בטוח הקצר, צריך להתבצע במיס גרת המציאות הפוליטית הקיימת — או שלא יתבצע כלל.

החודה עמודימות, זמן רב לפני שיומצא רופא אחר.

ל יצחק רבין יש הרבה מאד מיגרעות במצב כזה.

אין הוא מבין דבר בענייני חברה וכלי-כלה, והדברים גם אינם מעניינים אותו. ההתענינות שלו היא בענייני חוק וביטי חון, ורק שם הוא מוצא עניין. גם כשהוא מתאמץ לפעול בשטח החברתי, אין הוא משכנע איש.